

Delavski tajnik Davis je preveč izklepetal

Zvišanje plač in pa več dela bi bila najboljša odpora delavcem; milijoni brez dela in še več pa ne zaslužijo niti za najnujnejše potrebe.

Washington. — Delavski tajnik James J. Davis vidi povsem drugačno Ameriko, kadar hoče, kot pa njegov načelnik Hoover in drugi višji duhovni ameriškega velebiznisa. Zadnji teden je govoril pred skupino kaneških farmarjev in je s svojim realističnim govorom prikazal povsem drugačno gospodarsko in socialno stanje dežele kot pa jo navadno slikajo v vladnih krogih. Slika Davisove Amerike je sledeča:

"Najnujnejša in najbolj praktična odpora delavcem bi bila, da se najprvo odpora industrijskim delavcem, ki so najboljšim farmarjem odjemalci. Ves naš trg, razen šestih odstotkov, je v rokah naših dežel, kar pomeni, da smo mi naši najboljši odjemalci.

"Kljub temu je pa milijone naših ljudi, ki so brez vsake nakupovalne moči, ker nimajo dela; drugi, katerih je še več milijonov, si ne morejo nabaviti potrebščin, katerih potrebujejo, ne da bi govorili o potrebščinah, katerih si želijo, radi kronično nizkih plač.

"Okrog deset milijonov naših delavcev prejema od 25 do 30 centov na uro. V gotovih sekcijskih deželah in v gotovih industrijskih je plača na uro le 15 centov.

"Ako gremo v prometno industrijo, bosta našli dve potesti: suhoje razmere. Radi prevelikega razvoja te industrije ali pa radi pomanjkanja trga, je na tisoče in tisoče rudarjev, ki sicer imajo delo, vendar pa delajo le po par dni v tednu. V tej industriji je okrog 250,000 preveč delavcev. Medtem ko potrebujemo le okrog 400 milijonov ton premoga na leto, ga lahko produciramo 900 milijonov ton.

"V osmih mesecih lahko producira jeklarska industrija vse jeklo in železo, katerega potrebujemo v letu največje prosperitete. Vse čevlje in drugo oblačilo, katerega naši ljudje morejo kupiti, lahko produciramo s sedanjo opremo in številom čevljarov in delavcev v šestih mesecih. Naše glasbene tovarne lahko v 18 tednih producirajo toliko okenjakov kolikor jih potrebujemo skozi celo leto. Tekstilna industrija je bolna radi tega, ker so njeni delavci zmogli producirati v šestih mesecih vse blago, ki ga potrebujemo v letu.

"Ako gremo v New York, boste našli 40,000 ljudi brez dela; ako gremo v Detroit, jih najdemo 50,000; ravno toliko v Philadelphiji in v vsaki drugi mestni. Velike lokomotive mečejo železnice na cesto in nova masinerija pa trga delavce od dela. Ena najnujnejših parnih lopat bo zagrabila sedem ton tvarine in jo porazdelila na toliko voz, kolikor bo potrebno.

"Edini način za ponovno reabsorbiranje (zaposlitev) delavcev, ki so porinjeni v jarek, je ta, da prejemo tisti, ki ostanejo pri delu, zadosti plače, da lahko kupujejo radie, preproge, avte, sploh vse stvari, katere zahtevajo njihove legitime potrebe.

"Vse, kar jemo in denemo nase, prihaja s farm. En par več novih čevljev ali nova obleka več na leto, več in boljše jestvino na delavčevi mizi bi povečalo farmarjev trg. S povečanimi dohodki bi farmarji lahko kupili več potrebščin in večji trg bi omogočil boljše obratovanje industriji, kar bi nam vsem prineslo več zadovoljstva in sreče.

Tako naš delavski tajnik. Ako ne bo bolj previden, ga zna Mellon zapoditi. Prikazovati si-

Inkvizicija za verske zakulisnike

Washington, D. C. — Senator Caraway, predsednik senatskega odbora, ki preiskuje delovanje lobistov v Washingtonu, je naznanil v tisk, da njegov odbor po zaključitvi preiskave o delu carinskih in macesnolovskih zakulisnikov vzame v roke tudi versko in pacifistično lobijsko. Metodistična organizacija, ki se sicer ukvarja s preiskavo, pride prva na vrsto.

Musolini dikтира Rumuniji, naj krona Karla

Razburjenje v Bukarešti vlad vmešavanja Italije

London, 31. dec. — Danes je prišla vest iz Rumunije o nenavadnem vmešavanju Italije v rumunsko dinastično zadevo. Pred nekaj dnevi je italijanski poslanik Prelosi v Bukarešti posetil rumunski urad zunanjih zadev in informiral ministra v imenu Italije, da italijanska vlada smatra potrebno, da regulira dinastične zadeve Rumunije in svetuje rumunski vladi, naj pokliče princa Karla domov in ga krona kot kralja.

Rumunski vladni krogi so razkačeni vlad te akcije Mussolinija, a ne upajo se protestirati, ker ima Rumunija in Italija neke skupne dogovore napram Jugoslaviji. V Bukarešti menijo, da je princ Karl najbrž objubil Mussoliniju, da odprto nastopi proti Jugoslaviji, če mu Italija pomaga do prestola.

Borah, največji krizar

Napoveduje, da on razglaša vso prohibicijsko korupcijo

Washington, D. C. — Senator Borah zdaj nastopa v vlogi velikega suhaškega krizarja, ki iztrga Ameriko iz krempeljeve korupcije in postavi prohibicijo na čvrste noge. Zadnji teden je izjavil, da je ves prohibicijski aparat "od dna do pokrova" absolutno zanič, te dni je pa napovedal temeljito raziskovanje razmer v deželi čim se kongres vrne s počinke 6. januarja. Borah pravi, da ima dokaze, da se prodajajo opojne pijače ne samo v glavnem mestu, prav pred nosom vlade, temveč v vseh mestih Amerike.

Medtem je predsednik Hoover namignil petim federalnim distriktnim pravnikom, da bi ga zelo veselilo, če bi resignirali. Na drugi strani pa izjavljajo voditelji Antisocialne lige, da so zadovoljni s sedanjim aparatom izvajanja prohibicije in da je Borah "navadna klepetulja".

Vel dijaki niso za vojno

Organizirajo dijaško protivno organizacijo

New Orleans. — (F. P.) — V procesu organiziranja je protivno organizacija, v katero bodo pripadali dijaki iz vseh držav ameriškega kontinenta. Akcija so podvzeli dijaki z vseučilišča Tulane. V ta namen bodo dijaki iskali \$5000 subvencije pri Carnegiejevem fondu. Glavni stan organizacije bo v New Orleansu.

Naloga organizacije bo ustanoviti dijaške protivno stojanke na vseh ameriških univerzah. S tem gibanjem bo sodeloval tudi Tulanski klub za mednarodne zadeve, kakor tudi Univerzitetna federacija hispanščav Amerikancev (Mehike, Centralne in Južne Amerike). Pacifizem se naglo širi tudi med ameriški dijaki kljub vsem prizadevanjem raznih militarističnih organizacij, ki streme spreminiti Ameriko v kajzersko Nemčijo.

PREIZKUŠNJA ZA KONGRESNIKE

Dewey urgira kongres, naj sprejme predlog za odpočitek revnim otrokom; 25 milijonov namenjenih v to svrhu

Washington. — (F. P.) — Ali je kongres eno šestinko toliko radodaren napram revnim otrokom kot napram premožnim in bogatim slojem? Sodili ga bomo po akciji, ko pride na dnevni red Wheeler-LaGuardia resolucija, ki določa, da kongres aprila 25 milijonov dolarjev za odpočitek revnim otrokom.

Ko je administracija priporočala snižanje dohodninskega davka na srednje in velike dohodke, so se kongresniki in senatorji kosali med sabo, kdo bo prvi zlezal na slati voseček Hooverja. Rezultat tega je bil, da so naši revni milijonarji prejeli 160 milijonov dolarjev vredno pogajbo v rekordnem času.

Ta resolucija določa, da vlada porabi 25 milijonov dolarjev v prihodnjih šestih mesecih za vestransko podpiranje otrok, ki so v potrebi: za nabavo hrane in obleke, za zdravstvene avrhe in za šolanje. Predloga tudi vključuje otroke stavarjev, za katere bi se skrbelo iz tega fonda. Fond bi upravljal delavski in poljedelski tajnik ter načelnica otroškega biroja v delavskem departmentu.

Za predloga se je zavzel tudi profesor John Dewey, ki je naš najbolj prominenten učitelj in filozof. On je tudi predsednik Ljudske lobije, v čije imeno se je zavzel za predlog. "Vse civilizirane države so zavzemale in skrbje za slabotne, bolehnne in revne osebe," pravi Dewey v apelu. "Združene države imajo jako lep rekord privatne dobrodelnosti. So pa distinktno zastale za nekaterimi evropskimi državami z ozirom na vladno in državno podpiranje v revščini živčih ljudi, namreč z uvedbo njem brezposelnosti in starostne zavarovalnine...."

"Najboljše in najbolj praktično delo, ki ga moremo v tem oziru podvzeti, je oskrba otrok, ki so prizadeti brez lastne krivde. Ako ne dostanejo pravilne hrane, zdravstvene oskrbe in vzgoje, postanejo javno breme in v poznejši dobi pa slab element za državo radi splošne zanemarjenosti v mladosti in radi nepravilnosti in pomanjkljive priprave za državljanstvo."

Dewey pravi nadalje, da bi s odborom, ki bi upravljal ta sklad sodelovale razne organizacije, ki bi bile pod vodstvom, z ozirom na oskrbo otrok, otroškega biroja zvezne vlade. Denar bi se rabil tudi za oskrbovanje revnih farmarskih otrok. Ta podpora je posebno v tem času potrebna, ki je radi brezposelnosti prizadetih na stotine družin.

Apelira na ameriško ljudstvo, da urgira kongresnike in senatorje za takojšnje uvaževanje te predloge. Predvsem je pa potreben pritisk na senatorja Jesse H. Metcalfa, ki je predsednik senatskega odbora za šolstvo in na kongresnika Geo. L. Grahama, ki je predsednik pravosodnega odbora nižje zbornice. Resolucija je v rokah teh dveh odborov, pred katerima se bo vršilo javno zaslišanje.

Računi v starem letu zaključeni s kroglo, strupom in plinom

Chicago. — Wilfred E. Gerry, 62 let star in predsednik tovarne za svinčnike, se je na predvečer novega leta zastopil v Embassy hotelu. Vzrok: izgube na borzi. — Charles Graham, star 30 let in bivši uslužbenec čilške borse, se je istega dne uštel v Northcliff Apartment hotelu. Vzrok: izgube na borzi.

New York. — Ernest H. Roche, borzlján v Wall Streetu in sin dekana Garden City katedrale, se je zadnji dan leta usmrtil s plinom. Vao noč pred samomordom je pel himne in molil v svoji sobi.

Obrežna straža zaplenila šnops in zdaj so vojakij pijani

New London, Conn. — S prohibicijo je velik križ. Na sveti večer so pomorščaki federalne obrežne straže ulovili tihotapko ladjo, ki je bila polna žganja. Trije močje butelgarske pomadke so bili ubiti. Mrtvo straže je izločilo zaplenjeno pijačo na postaji. Zadnji nedeljo je pa bilo pet pomorščakov aretiranih v mestu, ko so pijani kot sodi razsajali v nekem kabaretu in se pretepali z gosti.

Mellon upogne tudi največji zakon

Organiziral je deset "holding" kompanij, s katerimi se pomilče do svojega cilja; nakon je za njega brez pomena

New York. — (F. P.) — Kdor zna, tisti tudi ima, je star pregovor, po katerem se ravna tudi naš zakladniški tajnik in multimilijonar Andy Mellon. Država New York ima zakon, katerega namen je, da sabrani posamezni "holding" kompaniji polastiti se več kot deset odstotkov delnic posamezne javnopravne korporacije.

Za Mellona je ta zakon brez pomena, kar dokazuje njegovo sledeče postopanje: Veliki profiti Brooklyn Union Gas kompanije in Consolidated Gas kompanije so njemu že dalj časa dišali. Kako se polastiti obeh podjetij, je znal postalo važno vprašanje. Ker ima v službi armado najbolj premetenih odvetočnikov, je bilo to vprašanje končno rešeno.

Rešeno je bilo na ta način, da so v svrhu potratja teh dveh dobičkonosnih podjetij Mellonovi interesi organizirali deset "holding" kompanij, ki sedaj grabijo kontrolne delnice Brooklyn Gas in Consolidated Gas kompanije, ki sta v procesu združenja. Ker zakon preprečuje eni "holding" kompaniji, bo isto doseglo pa deset. Konečni rezultat bo isti: razlika je le ta, da je osvajalni proces za Mellona nekoliko dražji kot bi bil v drugem slučaju.

Ena beseda o "holding" kompaniji v svrhu boljega razumevanja. Ta institucija ameriškega kapitalizma je popolnoma nova iznajdba. Iznašli so jo Morganovi interesi pred par leti. Sedaj je že jako razširjena. Izkazala se je najbolj učinkovito in najcenejše sredstvo za dobavo kontrole nad enim ali pa skupino podjetij.

Njena skrivnost je zapopadana v izreku o bitju, ki ne seje, ne žanje, pa vendar živi. Tako je tudi "holding" kompanijami, ki ne prinašajo le velikih profitov svojim gospodarjem, temveč jim omogočajo, da se polaste podjetja na primeroma cenjen način. "Holding" kompanije nimajo s produkcijo ničesar opraviti. Pokupijo le toliko delnic posameznega podjetja, da dobe nad njim kontrolo. In kdor ima kontrolo nad tabo, boš tudi plesal po njegovem ukazu.

Obsojbe v Zagrebu

Trije obsojeni radi kritike režima

Zagreb, 31. dec. — Tri osebe, ki so pisale članke, v katerih so kritizirale diktatorski režim Jugoslavije, so bile večeraj obsojene v zapor.

Milica Van Dekar, hči pokojnega Stepana Radića, mora biti dva meseca v ječi. M. Ivančič, bivši urednik lista "Slobodni Dom", je dobil šest mesecev in M. Predavec, politik, eno leto zapora. Radićeva vdova je bila oproščena.

Naznanjene obsojbe so povzročile velike ogorčenje po vsej Hrvaški.

Kongres se bo bavil s starostnim zavarovanjem

Kongresnik Swing je objubil predložiti abornici predloga za zvezno sodelovanje za izvedbo starostne zakonodaje

Washington. — (F. P.) — V tem zasedanju bo predložena o bema abornicima kongresa vna predloga za starostno pokojnino. Na sestanku Ameriške asociacije za protekcijo starih oseb, ki se je vršil v Washingtonu dne 28. decembra, je kongresnik Phil Swing iz Californije objubil, da bo sodeloval s to organizacijo.

Nižji abornici bo predložil načrt, ki določa, da vsena vlada sodeluje s posameznimi državami pri izvajanju zakonov za starostno pokojnino. Predloga, kot jo je orisal tajnik te organizacije Abraham Epstein, je silna kanadskemu sistemu. Del stroškov za izplačevanje pokojnine bi nosila tudi zvezna vlada. Pomagala bi namreč vsaki državi, ki uvede starostno penzijo. Predlog bo v senatni abornici predložil senator Dill iz Washingtona.

Na konferenci so bile navzoče razne avtoritete. Kljub temu, da ni bila podvzeta nobena formalna akcija, so se vsi strinjali, da je splošno uveljavljanje starostne zakonodaje ravno tako potrebno, kot so potrebne dobre ceste. Da se to doseže, pa je potrebno, da zvezna vlada prisloži na pomoč aliherni državi, ki upelje ta zakon. Edino na ta način je upati, da pridemo do splošne starostne zakonodaje, ki bo vredna imena.

Kanada, ki je posebno v zadnjem letu naredila velik korak v zvezi s tem vprašanjem, nosi namreč njena zvezna vlada, polovico stroškov. Ostalo polovico pa nosijo provinčne vlade; v nekaterih provinciah nosijo del stroškov tudi občine. Enak sistem je prikladen tudi za Ameriko. Starostna zakonodaja je v Californiji stopila v veljavo s prvim januarjem in je najboljše izmed vseh do sedaj sprejetih zakonov v Ameriki. Pričakuje se, da bo New York prihodnja država, ki sprejme te vrste zakon.

Fašisti groze ameriške-mu založniku z bombami

Tiskarna pojde v vrak, če bo v New Yorku izdana Nittijeva knjiga

London, 31. dec. — George Palmer Putnam, predsednik založniške tvrdke G. P. Putnam's Sons v New Yorku, ki se mudi v Londonu, je te dni prejel tri grozilna pisma od italijanskih fašistov v Parizu. Putnam je kupil od Fausta Nittija, sina bivšega premijerja Italije, ki je pred več meseci ušel iz konfinacije na Liparskih otokih, rokopis, v katerem mladi Nitti opisuje razmere med jetniki na otokih. Putnam izda Nittijevo knjigo v New Yorku čim se vrne domov.

Fašisti pa zdaj groze Putnama, da mu poženejo tiskarno z bombami v vrak, če natisne rokopis "tistega idiota, ki je sin stare svinje Nittija." Putnam pravi, da bo ignoriral grožnje.

Dober učence prevarantov

San Francisco. — Ker je bil brez dela, je Louis Doolittle prišel na idejo, da poskuša svojo srečo, ako gre v biznis. Zbral je skupaj svoja zadnja sredstva; v ta namen je zastavil tudi svojo obleko, in je odprl upošlevalno agencijo. Na vrata je pribli naznanilo, da išče tesarje in druge delavce. Priglasilo se je 13 oseb, ki so temu prevarantu plačale za dozdnevno delo in se nato odpeljale v Stockton. Prišli v to mesto so delavci spoznali, da so bili potegnjeni. Posledice tega trika so, da se Doolittle nahaja v zaporu pod obtožbo izsiljevanja denarja. Prijet je bil, ko se je odpravil, da jo ubere proti Seattlu.

Sedem let zapora radi \$8.95

Los Angeles, Cal. — Mrs. Lucy Smart, mati osmih otrok, je bila te dni obsojena v sedemletni zapor radi tatvine obleke, ki je vredna \$8.95.

